

Le še enkrat stopiš v redki bukovi gozdič onkraj Pasje peči, kjer se prevali pot čez rob — levo na Planino, desno na Kisovec — potem pa se že viješ

FOT. RUD. BADIURA
NA MALI PLANINI

po kameniti stezi med skalami poleg bradato kosmatih mecesnov navzgor z vedno odprtim daljnim razgledom. Mesto bodičastega grmovja so porastla zdajšnja tla in rebra poleg trdega pota z rdečim gričevnikom¹, po gričah in čereh pa pleza čopkasto rušje in cvetje. In že čuješ zamolklo cingljanje črednih zvoncev in veseli vriski „planine proste prostih sinov“ se razlegajo daleč naokrog — ne more več biti daleč do njih.

Prideš do osušene smreke z znamenjem ob razpotju. Tu se ločita stezi: naravnost naprej vodi prva na Veliko Planino, desno krene stezica mimo malih, stožčastih smrečic na Malo Planino, katero si najprej ogledava.

Le nekaj minut še rabiva po zložnih tratinah, posejanih z nebrojnimi, raznovrstnimi gorskimi cvetkami, do skalnega, proti vzhodu namerjenega roba, in Mala Planina — idilično, sivo šatorišče — leži pred teboj, nekaj krasnega!

Med vsemi pastirskimi naselbinami v Kamniških planinah ima ta najlepšo lego. Šteje okrog 70 pastirskih koč v kaj mičnem slogu s sprednjo in zadnjo lopo ter četverooglato leseno ograjo, kar karakterizira pastirske kočje v Kamniških planinah.

Omenjena planina se razteza po malem dolu od zahoda proti vzhodu in je naravno zavarovana proti silnim gorskim vetrovom. Na jugu se vleče pred njo skalnat rob, na katerem je celo strelovod, proti severu jo brani gosto smrečje po gričih, iznad katerih se dvigajo zadaj skalne gromade: Planjava, Ojstrica, Veliki vrh in dr.

¹ Rododendron.

Odtod te popelje dobro shojena pot proti Veliki Planini. Obrne se z gornjega, zahodnega dela krog malega griča in se spoji z že prej omenjeno na veliki zeleni planoti, pod vrhom Poljanskega roba (1570 m). Sicer pa to že itak ne izprašuješ več po poti. Ako nimaš ravno „smole“ in te ne zajame megla, gosta, da bi kmalu pesti ne videl pred nosom, stopiš le na Poljanski rob in greš po njem dalje do Velike Planine. Za omotičnega ni seveda ta pot, kajti rob je na levi zelo strm, na nekaterih krajih navpično odsekan proti Bistriški dolini. A z njega najlepše pregledaš ne le samo Malo Planino, temveč domalega vso prostrano, valovito planoto Velike Planine, po kateri se pase in prehaja različna živina. Koče, pastirske stanove opazimo pod Njivico (1668 m), kjer kulminira zahodni rob Velike Planine.

Le-ta druga pravcata planinska vas brez župana in drugih vseh oblastij šteje približno 100 koč, povprečno istotoliko duš. Skoro v vsaki se nahaja pastir ali pastirica različne starosti, tudi dečki in deklice desetih let, ki jim je izročena čreda v varstvo. Živine pride približno po deset glav na kočjo, ponajveč so to: krave, jalovci, ovce, koze, nekaj prašičev ter krog 40 konj. Povprečno lahko računamo na deset glav živine pod eno streho.

Kdaj pridejo in kako dolgo ostanejo tu pastirji, utegne kdo vprašati. Slednje je odvisno od vremena. Navadno ženó v planino o sv. Petru in jo zapuščajo o sv. Jerneju, ko pač začne zmanjkovati paše in jame pritiskati mraz.

Idilično življenje pastirjev je vseskozi jako živahno ter veselo, dasi skrajno skromno, in kdor bi

FOT. RUD. BADIURA
NA NJIVICI

si ga hotel ogledati, ima za to med označenim časom najlepšo priliko na tej naši največji planini.

Stara navada je pri turistih, da se — če le moremo — ne vračamo nazaj po isti poti, odkoder smo